

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІОЛОГІЯ МІСТА

спеціальність	054 Соціологія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Соціологія	факультет	Факультет менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Пилипенко Світлана Григорівна

Вища освіта – спеціальність соціологія

Науковий ступень – кандидат філософських наук 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури

Вчене звання – доцент кафедри філософії

Досвід роботи – більше 15 років

телефон

+380501815524

електронна пошта

pilipenkosvetl@gmail.com

дистанційна
підтримка

Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей здатностей розв'язувати складні задачі і проблеми за невизначеності умов і вимог взаємодії у професійному середовищі
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тестовий контроль, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	відшукувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації (ЗК5, ФК15, ПРН09) / практичні заняття ПРН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі / самостійна робота
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин семінарських; підсумковий контроль – диференційований залік
Вимоги викладача	засвоєння теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, активність на семінарських заняттях, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК03. Здатність працювати в команді. ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Програмні результати навчання	ПРН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності. ПРН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі. ПРН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач. ПРН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.
--------------------	--	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Теоретико-методологічний аспект

Лекція 1.	Об'єкт, предмет, методи та мета дисципліни "Соціологія міста"	Семінарські заняття 1(СЗ)	Гене́за предметної сфери соціології міста	Самостійна робота	Взаємозв'язок соціології міста з іншими науками. Основні теорії та концепції соціології міста. Основні дослідницькі центри Індустріалізація сільського господарства: її позитивні та негативні наслідки. Агропромисловий комплекс незалежної України. Ціннісні орієнтації сільського населення. Поняття "міські землі", "міська агломерація" "міська концентрація" та "урбанізація".
		СЗ 2	Сільська територіально-поселенська мережа. Порівняльний аналіз умов життя в регіональному контексті (село, виселки, слободи, хутори)		
Лекція 2.	Адміністративно-територіальний устрій сільської поселенської мережі	СЗ 3	Горизонтальна соціальна мобільність		
		СЗ 4	Концептуалізація міста в проблемному полі демографії, статистиці, економічних науках		
Лекція 3.	Соціологічне визначення соціально-просторового феномену як місто	СЗ 5	Соціальна обумовленість взаємоіснування та взаємодії села та міста		

Модуль 2. Соціально-прикладний аспект

Лекція 4.	Соціальний феномен міста: соціальна структура, стратифікація та мобільність	СЗ 6	Соціокультурні особливості становлення землекористування в Україні	Самостійна робота	Структура міграційних процесів сільського населення. Ризики соціальної мобільності. Управління трудовою мобільністю. Чинники територіальної мобільності. Соціальна мобільність та міграційні процеси в сучасному світі. Історія розвитку соціуму як великих агрегатних утворень. Земельні, водні та лісові ресурси. Становище сільської та міської жінки. Соціально-психологічні проблеми адаптації селянства до ринкових умов.
Лекція 5.	Місто: соціальний побут та соціальний захист	СЗ 7	Місто: спосіб життя, рівень та стандарт життя, уклад життя, стиль життя, якість міського життя		
Лекція 6.	Соціологічні проблеми міста	СЗ 8	Соціально-психологічні аспекти соціальної мобільності в умовах сучасності		
		СЗ 9	Формування законодавчої бази та правової культури		

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Література

Базилевич В. Д. Новаторські історико-економічні дослідження фундаментальних проблем українського соціуму. *Ukr. socium*. 2021. 3 (78). С. 170-174.

Лукашевич М. П. *Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих теорій : підручник для студентів ВНЗ*. Київ : Каравела, 2018. 543 с.

Опитування громадської думки: Посібник для журналістів та всіх, хто працює з соціологічними даними. URL: <https://dif.org.ua/article/opituvannya-gromadskoi-dumki-posibnik-dlya-zhurnalistiv-2020>

Мищенко М. Д. Середній клас як об'єктивована ідеологема. *Ukr. socium*. 2019. 1 (68). С. 23–39. <https://doi.org/10.15407/socium2019.01.023>.

Лозинська Т. М. Архетипи і уявне у формуванні сільських неоспільнот: висновки для державної політики сільського розвитку. *Ukr. socium*. 2021. 1 (76). С. 69–76. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2021.01.069>.

Балакірева О. М., Дмитрук Д. А. Соціально-економічні настрої населення України: літо 2021 року. *Ukr. socium*. 2021. 2 (77). С. 198–213. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2021.02.198>.

Допоміжна література

Артьомова Т. І. Проблема відновлення середнього класу у контексті глобальної трансформації соціальної структури суспільства. *Ukr. socium*. 2018. 4 (67). С. 113–126. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2018.04.113>.

Новікова О. Ф., Антонюк В. П. Праця XXI: нинішнє та майбутнє у дзеркалі фундаментального наукового пошуку. *Ukr. socium*. 2021. 4 (79). С. 216–219.

Krotevych Y., Oksamytna S. Наукові записки НаУКМА. Соціологія. Соціально-класова зумовленість сприйняття соціальної нерівності в Україні. 2022. Том 5. С. 3–13.

Lyubenko R., Maltseva K. Ієрархії персональних цінностей представників різних поколінь українців (на базі масиву ESS 2012 року). *Наукові записки НаУКМА. Соціологія*. 2018. Том 1. С. 10–24.

Malynovska I., Maltseva K. Чинники стресу першого року перебування мігрантів у Канаді (на прикладі п'яти кейс-стадіс). *Наукові записки НаУКМА. Соціологія*. 2018. Том 1. С. 25–24.

Нестеренко Є. О., Людоговська К. В. Дайджест опитувань U-Report: I квартал 2021 р. (ставлення молоді до літніх людей, здоров'язберігаючі технології в освіті, підприємництво). *Ukr. socium*. 2021. 1 (76). С. 114–124. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2021.01.114>

Нестеренко Є. О., Людоговська К. В. Дайджест опитувань U-Report: II квартал 2021 р. (стажування та працевлаштування, електронна демократія, соціальні мережі та медіаграмотність). *Ukr. socium*. 2021. 2 (77). С. 214–224. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2021.02.214>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумковий контроль	100-бальна, національна ECTS	до 50	50% від підсумкової оцінки за навчальний курс (екзаменаційне випробування в усній формі або тестування)
Поточний контроль		до 50	якість та активність роботи на лекційному занятті (участь у дискусії тощо) якість та активність роботи на практичному або семінарському занятті (виконання завдань, участь у дискусії) якість виконання завдань у межах самостійної роботи якість виконання індивідуального завдання

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.